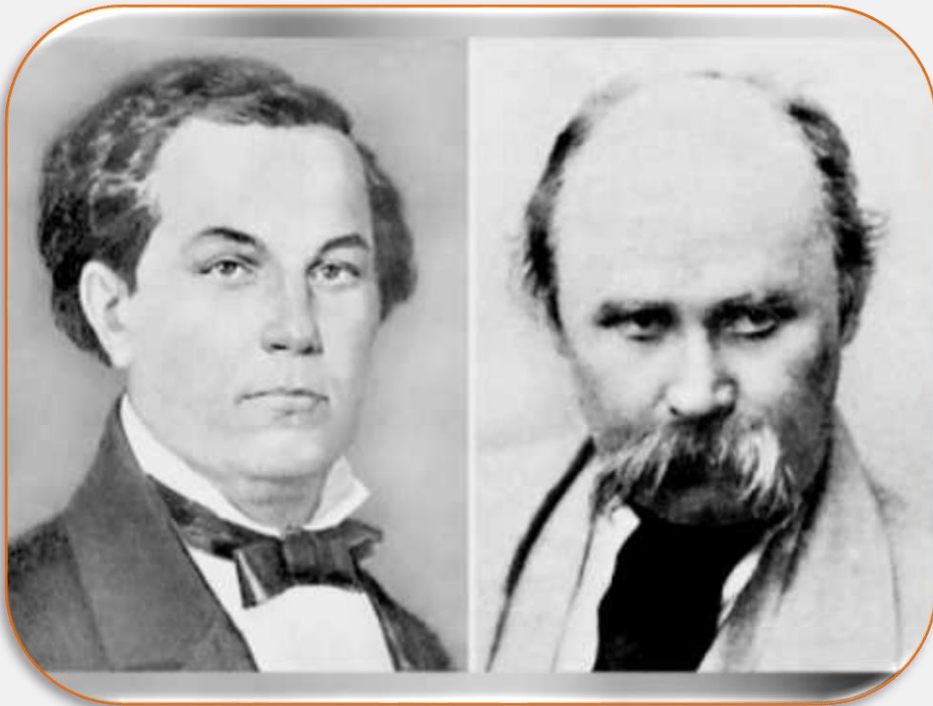

**ФУНДАТОР
УКРАЇНСЬКОЇ
ОПЕРИ**

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА МИТЦЯ

У СПОГАДАХ СУЧАСНИКІВ ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ЯК ЛЮДИНА ДОПИТЛИВОГО РОЗУМУ, РІЗНОБІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ, ЗАВЖДИ ДОТЕПНА, ГОТОВА ДО ЖИВОГО ЖАРТУ

ОСОБЛИВО ЦІННИМ ДЛЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГУЛАКА-АРТЕМОВСЬКОГО Є ДРУЖБА З ВЕЛИКИМ УКРАЇНСЬКИМ ПОЕТОМ Т. Г. ШЕВЧЕНКОМ, ЯКА ТРИВАЛА ДОВГІ РОКИ. В ЛИСТАХ ІЗ ЗАСЛАННЯ ШЕВЧЕНКО НАЗИВАЄ ГУЛАКА-АРТЕМОВСЬКОГО «НАЙБЛАГОРОДНІШИМ З ЛЮДЕЙ», «ЩИРИМ, ЄДИНИМ ДРУГОМ»

РОДИНА ГУЛАКА-АРТЕМОВСЬКОГО

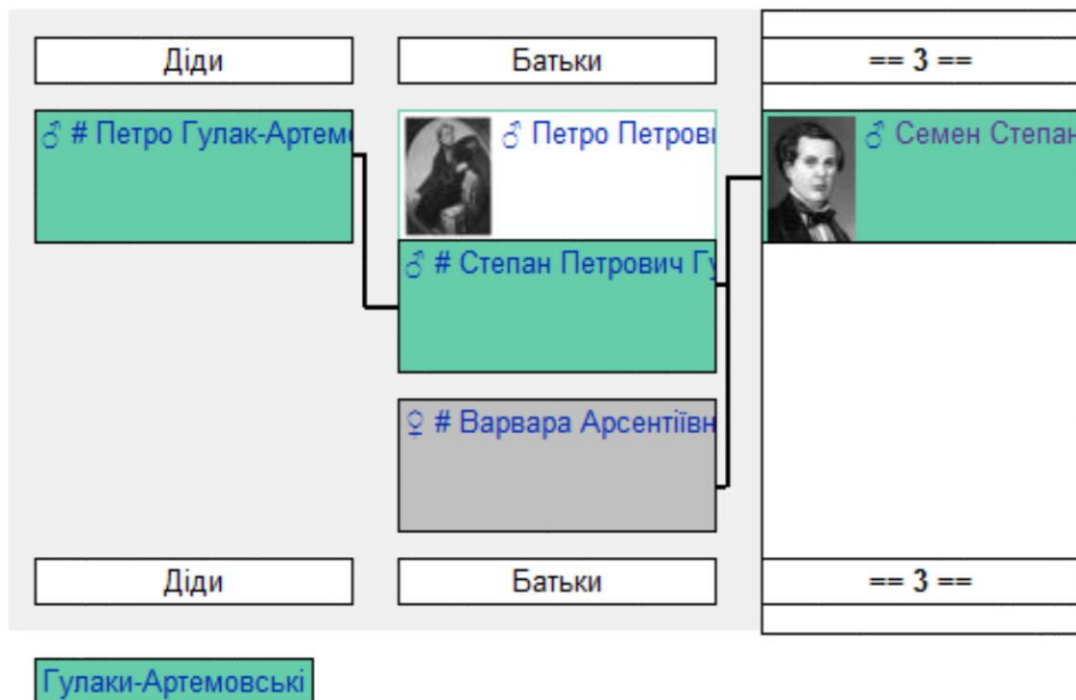
ПОХОДИВ СЕМЕН СТЕПАНОВИЧ
ЗІ СТАРОВИННОГО КОЗАЦЬКОГО
РОДУ, ЯКИЙ ОСІВ У МІСТЕЧКУ
ГОРОДИЩЕ, ЩО НА НИНІШНІЙ
ЧЕРКАЩИНІ

ДОБРЕ ВІДОМО, ЩО ВЖЕ З
ВІСІМНАДЦЯТОГО СТОЛІТТЯ
ХУТОРОМ ГУЛАКІВЩИНА
ВОЛОДІВ ПАТРИКІЙ ГУЛАК-
АРТЕМОВСЬКИЙ

ЙОГО НАЩАДКИ БУЛИ
СВЯЩЕНОСЛУЖИТЕЛЯМИ,
ЗОКРЕМА БАТЬКО СЕМЕНА -
СТЕПАН ПЕТРОВИЧ

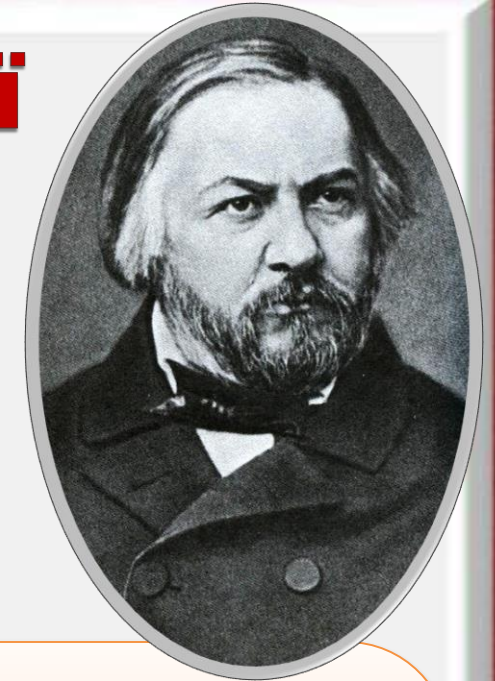
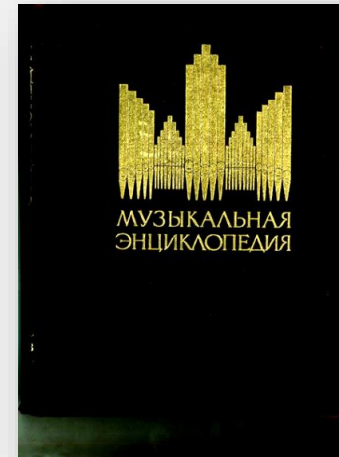
ПИСЬМЕННИК ПЕТРО ПЕТРОВИЧ ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ, ДЯДЬКО СЕМЕНА

Від дідів до онуків

ОСНОВНІ ВІХИ БІОГРАФІЇ

- НАРОДИВСЯ ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ (НАДАЛІ Г.-А.) 16 ЛЮТОГО 1813 Р. В ГОРОДИЩІ КИЇВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ (НИНІ РАЙОННИЙ ЦЕНТР ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛ.).
- В 1824 Р. ХЛОПЧИКА ВІДДАЛИ ВЧИТИСЯ ДО КИЇВСЬКОГО ДУХОВНОГО УЧИЛИЩА.
- ДЗВІНКІЙ ДИСКАНТ МАЛЕНЬКОГО СЕМЕНА ВІДЗНАЧИВ ЦІНІТЕЛЬ ХОРОВОГО СПІВУ МИТРОПОЛИТ ЄВГЕНІЙ (БОЛХОВІТІНОВ). ВІН ВЗЯВ ХЛОПЧИКА ДО МИТРОПОЛИЧОГО ХОРУ.
- 1829 Р. ПОМЕР БАТЬКО Г.-А.,
- І ОПІКУ НАД ХЛОПЦЕМ ВЗЯВ МИТРОПОЛИТ ЄВГЕНІЙ. ВІДОМО, ЩО ЮНАК НАВЧАВСЯ В ДУХОВНІЙ СЕМІНАРІЇ

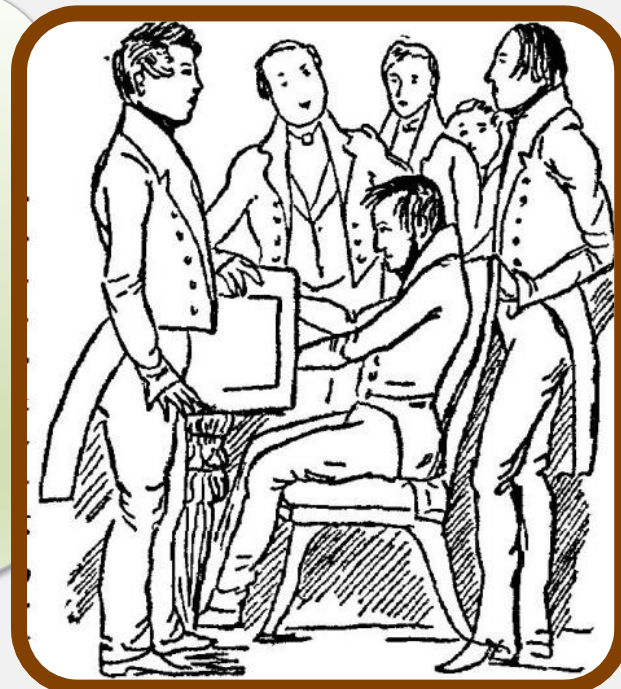
- У 1838 Р. В ЖИТТІ Г.-А. СТАЛАСЯ ЗНАМЕННА ПОДІЯ. ВЕЛИКИЙ РОСІЙСЬКИЙ КОМПОЗИТОР. М. І. ГЛІНКА, ТОДІШНІЙ КАПЕЛЬМЕЙСТЕР ПРИДВОРНОЇ КАПЕЛИ, ВИСОКО ОЦІНИВ ДИВНОЇ КРАСИ І СИЛИ БАС Г.-А. І ЗАПРОСИВ ОБДАРОВАНОГО ЮНАКА В КАПЕЛУ.
- З ТОГО ЧАСУ ГЛІНКА НЕ ПЕРЕСТАВАВ ОПІКУВАТИСЯ ДОЛЕЮ Г.-А. ДЕЯКИЙ ЧАС СЕМЕН ПРОЖИВАВ НА КВАРТИРІ ГЛІНКИ

ОСНОВНІ ВІХИ БІОГРАФІЇ

О. ДАРГОМИЖСЬКИЙ

- ХУДОЖНІЙ СМАК Г.-А. ФОРМУВАВСЯ В ТВОРЧОМУ СПІЛКУВАННІ З ДРУЗЬМИ ГЛІНКИ – БРЮЛОВИМ, ДАРГОМИЖСЬКИМ, КУКОЛЬНИКОМ, ЛОМАКІНИМ, М. МАРКЕВИЧЕМ ТА ІН.;
- ТОДІ Ж ВІДБУЛОСЯ ЗНАЙОМСТВО Г.-А. З Т. Г. ШЕВЧЕНКОМ, ЯКЕ ПЕРЕЙШЛО У ВІРНУ ДРУЖБУ

ГЛІНКА В КОЛІ ДРУЗІВ, СЕРЕД ЯКИХ І Г.-А.

- ПЕРШИЙ СОЛЬНИЙ КОНЦЕРТ СПІВАКА ОРГАНІЗУВАЛИ ГЛІНКА ТА ДАРГОМИЖСЬКИЙ. НА ЗІБРАНІ КОШТИ ТА ЗА ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ УРАЛЬСЬКОГО МЕЦЕНАТА П. ДЕМИДОВА ВЛІТКУ 1938 Р. ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ ПОЇХАВ ЗА КОРДОН;
- В ПАРИЖІ Г.-А. БРАВ УРОКИ У ІТАЛІЙСЬКОГО ПЕДАГОГА Й КОМПОЗИТОРА ДЖУЛІО АЛАРІ

РОЗВИТОК ТАЛАНТУ

ТЕНОР ПЕТРО МИХАЙЛОВ-ОСТРОУМОВ, ЯКИЙ БУВ У ПАРИЖІ РАЗОМ З Г.- А., ПИСАВ:
“СПОДІВАЮСЬ, ЩО АРТЕМОВСЬКИЙ З ЧАСОМ ПЕРЕВЕРШИТЬ УСІХ БАСІВ ІТАЛІЙСЬКИХ – ЙОГО
ПРЕКРАСНОМУ ГОЛОСУ НЕМАЄ СУПЕРНИКІВ”

- ❑ В 1840 Р. Г.-А. ОТРИМАВ ЗАПРОШЕННЯ В ОПЕРНИЙ ТЕАТР У ФЛОРЕНЦІЇ

ФЛОРЕНЦІЯ

МАРІЇНСЬКИЙ
ІМПЕРАТОРСЬКИЙ
ТЕАТР

- ❑ В 1840 Р. Г.-А. ОТРИМАВ ЗАПРОШЕННЯ В ОПЕРНИЙ ТЕАТР У ФЛОРЕНЦІЇ;
- ❑ У 1842 Р. СПІВАК ПОВЕРНУВСЯ В ПЕТЕРБУРГ І ОТРИМАВ ОФІЦІЙНЕ ЗАПРОШЕННЯ ВІД ДИРЕКЦІЇ ІМПЕРАТОРСЬКИХ ТЕАТРІВ «НА ПАРТІЇ ВИСОКОГО БАСА»

ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ

УКРАЇНСЬКА РАДЯНСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

- ❑ НА ОПЕРНІЙ СЦЕНІ Г.-А. ПРОБУВ 23 РОКИ. ВІН ВИСТУПАВ У БАГАТЬОХ ОПЕРАХ І СТВОРИВ НИЗКУ ЧУДОВИХ СЦЕНІЧНИХ ОБРАЗІВ;
- ❑ У ТІ ЧАСИ ПЕТЕРБУРЗЬКА ПУБЛІКА В ТЕАТР ІШЛА САМЕ «НА АРТЕМОВСЬКОГО», ЩОБ ПОЧУТИ ЙОГО ЧУДОВИЙ СПІВ

- ❑ СЕРЕД ЧИСЛЕННИХ ПАРТІЙ Г.-А. В ОПЕРАХ В. БЕЛЛІНІ, Р. ДОНІЦЕТТІ, М. ВЕБЕРА, ДЖ. ВЕРДІ ТА ІН. ВИДІЛЯЄТЬСЯ ПРЕКРАСНЕ ВИКОНАННЯ РОЛІ РУСЛАНА;
- ❑ ПОЧУВШИ ОПЕРУ "РУСЛАН І ЛЮДМИЛА", ШЕВЧЕНКО ПИСАВ: "НУ І ОПЕРА! ОСОБЛИВО КОЛИ АРТЕМОВСЬКИЙ СПІВАЄ РУСЛАНА, НАВІТЬ ПОТИЛИЦЮ ПОЧУХАЄШ, СПРАВДІ... ЧУДОВИЙ СПІВАК - НІЧОГО НЕ СКАЖЕШ"

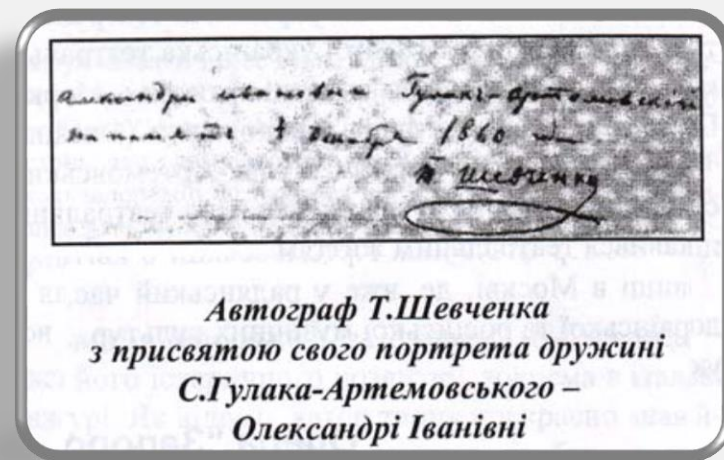

ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ – КОМПОЗИТОР

Г.-А. БАГАТО ГАСТРОЛЮВАВ. БУВАВ І В УКРАЇНІ. САМЕ БАЖАННЯ ПРОПАГУВАТИ СЕРЕД ПЕТЕРБУРЗЬКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ РІДНЕ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО СТАЛО ПОШТОВХОМ ДО КОМПОЗИТОРСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ Г.-А.

ЙОМУ НАЛЕЖАТЬ ОБРОБКИ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ, П'ЄСА- ІНТЕРМЕДІЯ «УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ»; П'ЄСИ «НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА» ТА «НІЧ СТЕПОВОГО ЖИТТЯ», В ЯКИХ ВІН БРАВ УЧАСТЬ ЯК АВТОР, СОЛІСТ І ЖИВОПИСЕЦЬ-ДЕКОРАТОР; ЗВЕРТАВСЯ Г.-А. І ДО ЖАНРУ УКРАЇНСЬКОГО РОМАНСУ. ЦЕ “СТОІТЬ ЯВІР НАД ВОДОЮ” З ПОСВЯТОЮ Т. Г. ШЕВЧЕНКУ

Автограф Т.Шевченка
з присвятою свого портрета дружині
С.Гулака-Артемовського –
Олександрі Іванівні

ОСНОВНІ ВІХИ БІОГРАФІЇ

ЗАЛИШИВШИ ПЕТЕРБУРЗЬКИЙ МАРІЇНСЬКИЙ ТЕАТР Г.-А., ДЕЯКИЙ ЧАС ВИСТУПАВ В ТРУПАХ ВЕЛИКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ТЕАТРІВ МОСКВИ. НА ЖАЛЬ, ВІН ПОСТУПОВО ПОЧАВ ВТРАЧАТИ ГОЛОС

ОСТАННІ РОКИ ЖИТТЯ Г.-А. КВАРТИРУВАВ НА ОКОЛИЦІ МОСКВИ В ПІДНОВИНСЬКОМУ – В НЕВЕЛИЧКОМУ БУДИНОЧКУ, ЯКИЙ НАЛЕЖАВ КУДРІНСЬКІЙ ХРИСТОРІЗДВЯНІЙ ЦЕРКВІ. ТАМ КОМПОЗИТОР І ПОМЕР 5 КВІТНЯ 1874 РОКУ

ПОХОВАНО ЙОГО НА ВАГАНЬКІВСЬКОМУ КЛАДОВИЩІ МОСКВИ.

НАДГРОБОК ВИДАТНОГО СПІВАКА І КОМПОЗИТОРА ВНЕСЕНО В РЕЄСТР ПАМ'ЯТНИКІВ МОСКВИ

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

ОПЕРУ «ЗАПОРОЖЕЦЬ
ЗА ДУНАЄМ» ГУЛАК-
АРТЕМОВСЬКИЙ
НАПИСАВ НАПРИКІНЦІ
СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(1862—1863 РР.)

ЛІБРЕТО	СТВОРЕНО
САМИМ	КОМПОЗИТОРОМ,
ЗА	ДЕЯКИМИ
ПРИПУЩЕННЯМИ,	ЗА
УЧАСТІ	ІСТОРИКА
М. КОСТОМАРОВА,	А
В ОФОРМЛЕННІ	КЛАВІРУ
ДОПОМОГЛА	ДРУЖИНА
КОМПОЗИТОРА	

РЕЦЕНЗЕНТИ ТОГО ЧАСУ
ВІДЗНАЧАЛИ, ЩО ОПЕРА
МАЛА «БЛИСКУЧИЙ
УСПІХ»

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

- ОПЕРА СКЛАДАЄТЬСЯ З ПІСЕНЬ, ДУЕТІВ, ДІАЛОГІВ ТА ТАНЦІВ;
- ВОНА ПРОЙНЯТА ПАТРІОТЧНИМИ МОТИВАМИ, ЗДОРОВИМ НАРОДНИМ ГУМОРОМ;
- КРИТИКИ ВІДЗНАЧАЛИ БЕЗДОГАННЕ ВИКОНАННЯ АВТОРОМ РОЛІ КАРАСЯ.

ВИДАТНІ ВИКОНАВЦІ ПАРТІЇ КАРАСЯ

МИХАЙЛО ГРИШКО

ІВАН КОЗЛОВСЬКИЙ

АНДРІЙ ІВАНОВ

СЕРГІЙ МАГЕРА

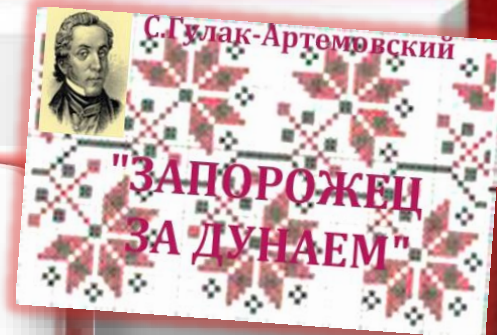
ІВАН
ПАТОРЖИНСЬКИЙ

ОПЕРА ГУЛАКА-АРТЕМОВСКОГО І СЬОГОДНІ ЗБЕРІГАЄ СВОЄ ЗНАЧЕННЯ НЕ ТІЛЬКИ ЯК ПЕРША УКРАЇНСЬКА ОПЕРА, АЛЕ Й ЯК ЖИВИЙ, СЦЕНІЧНО ПРИВАБЛИВИЙ ТВІР. ОПЕРА СТАЛА НЕВІД'ЄМНОЮ ЧАСТИНОЮ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ПЕРЛИНА РЕПЕРТУАРУ

«ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ» — ПЕРШИЙ ТВІР, ЗАВДЯКИ ЯКОМУ УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО ВИЙШЛО НА ОПЕРНУ СЦЕНУ. ОПЕРА НАБУЛА НЕЧУВАНОЇ ПОПУЛЯРНОСТІ І ЗБЕРЕГЛА ЇЇ ПРОТЯГОМ БАГАТЬОХ РОКІВ, ТИМ САМИМ ВИТРИМАВШИ ВИПРОБУВАННЯ ЧАСОМ.

В РАДЯНСЬКІ ЧАСИ ОПЕРА ВВІЙШЛА В РЕПЕРТУР БАГАТЬОХ ТЕАТРІВ СРСР. ВІДОМО, ЩО ОПЕРУ СТАВИЛИ І НА ПОДЛІЛЛІ, ЗОКРЕМА В ВІННИЦІ ТА ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ. ВІДБУЛИСЬ ПОСТАНОВКИ ОПЕРИ В ВАРШАВІ ТА БОЛГАРІЇ

І В НАШ ЧАС ОПЕРА, НЕЗМІННО, В РЕПЕРТУАРІ НАЙВІДОМІШИХ ТЕАТРІВ УКРАЇНИ, РОСІЇ, КАЗАХСТАНУ ТА ІН. ВІДБУЛОСЬ 4 ЕКРАНІЗАЦІЇ ОПЕРИ, ОСТАННЯ - В 2006 РОЦІ.

ГРАНІ ЩЕДРОГО ТАЛАНТУ

СЕМЕН СТЕПАНОВИЧ БУВ ДУЖЕ ЦІКАВОЮ ЛЮДИНОЮ, РІЗНОБІЧНО ОБДАРОВАНОЮ: ДОБРЕ РОЗУМІВСЯ НА ЖИВОПИСІ, САМ НЕПОГАНО МАЛЮВАВ. НА СХИЛІ ЛІТ ЗАХОПИВСЯ СТАТИСТИКОЮ, РЕЗУЛЬТАТОМ ЙОГО ДОСЛІДЖЕНЬ СТАЛА СТАТИСТИКО-ГЕОГРАФІЧНА ТАБЛИЦЯ МІСТ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ, ЯКА ПРИВЕРНУЛА УВАГУ АКАДЕМІЇ НАУК І БУЛА НАДРУКОВАНА В 1854 РОЦІ

ТУРБУЮЧИСЬ ПРО МОРАЛЬНИЙ СТАН ТОДІШНОЇ ПРОГРЕСИВНОЇ СТОЛИЧНОЇ ЕЛІТИ, Г.-А. СВОЇМ КОШТОМ ВИДАВ 10 ЗАПОВІДЕЙ ГОСПОДНІХ І НАДІСЛАВ ЇХ ДО ПРОВІДНИХ ПЕТЕРБУРЗЬКИХ ГАЗЕТ. А ЩЕ ГУЛАКУ-АРТЕМОВСЬКОМУ НАЛЕЖИТЬ ОРИГІНАЛЬНИЙ ПРОЕКТ ПЕТЕРБУРЗЬКОГО ВОДОГОНУ: ЯК БАЧИМО, ЦЕЙ ТАЛАНОВИТИЙ ЧОЛОВІК ВИРІЗНЯВСЯ СПРАВДІ УНІВЕРСАЛЬНИМИ ЗНАННЯМИ

ОСТАННІ РОКИ ЖИТТЯ Г.-А. ЗАХОПЛЮВАВСЯ НАРОДНОЮ МЕДИЦИНОЮ. ВІН МОЛИВСЯ НАД ВОДОЮ ТА МАСЛИНОВОЮ ОЛІЄЮ І ДАВАВ ЇЇ ХВОРИМ, ЗДЕБІЛЬШОГО НЕЗАМОЖНИМ ЛЮДЯМ. ГРОШІ ЗА ЛІКУВАННЯ Г.-А. НЕ БРАВ. СЕМЕН СТЕПАНОВИЧ ПРАКТИКУВАВ ПОНАД 10 РОКІВ, ЗЦІЛИВШИ ЗА ЦЕЙ ЧАС ТИСЯЧІ, ЗДАВАЛОСЯ Б, НЕВИЛІКОВНИХ ХВОРИХ

НАШ ВИДАТНИЙ ЗЕМЛЯК СЕМЕН ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ – ПЕРШИЙ ОПЕРНИЙ СПІВАК УКРАЇНИ. І НЕ ЛИШЕ ЗА ПОРЯДКОВИМ НОМЕРОМ, А Й ТАЛАНТОМ, НА ЯКИЙ РІВНЯЮТЬСЯ ВСІ ПОКОЛІННЯ УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ

МІСЦЕ ВИДАТНОГО ЗЕМЛЯКА В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА ОПЕРНОГО МИСТЕЦТВА – ОДНА З НАЙКРАЩИХ У СВІТІ. ВАРТО ЛИШЕ ЗГАДАТИ ВИДАТНИХ СПІВАКІВ І СПІВАЧОК МАРІЮ ЛИТВИНЕНКО-ВОЛЬГЕМУТ, ОКСАНУ ПЕТРУСЕНКО, ОЛЬГУ БАСИСТЮК, ІВАНА КОЗЛОВСЬКОГО, ВОЛОДИМИРА ГРИШКА Й БАГАТЬОХ-БАГАТЬОХ ІНШИХ. ВОНИ ПЛІДНО ПРАЦЮВАЛИ АБО ПРАЦЮЮТЬ НА ВІТЧИЗНЯНІЙ ОПЕРНІЙ СЦЕНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

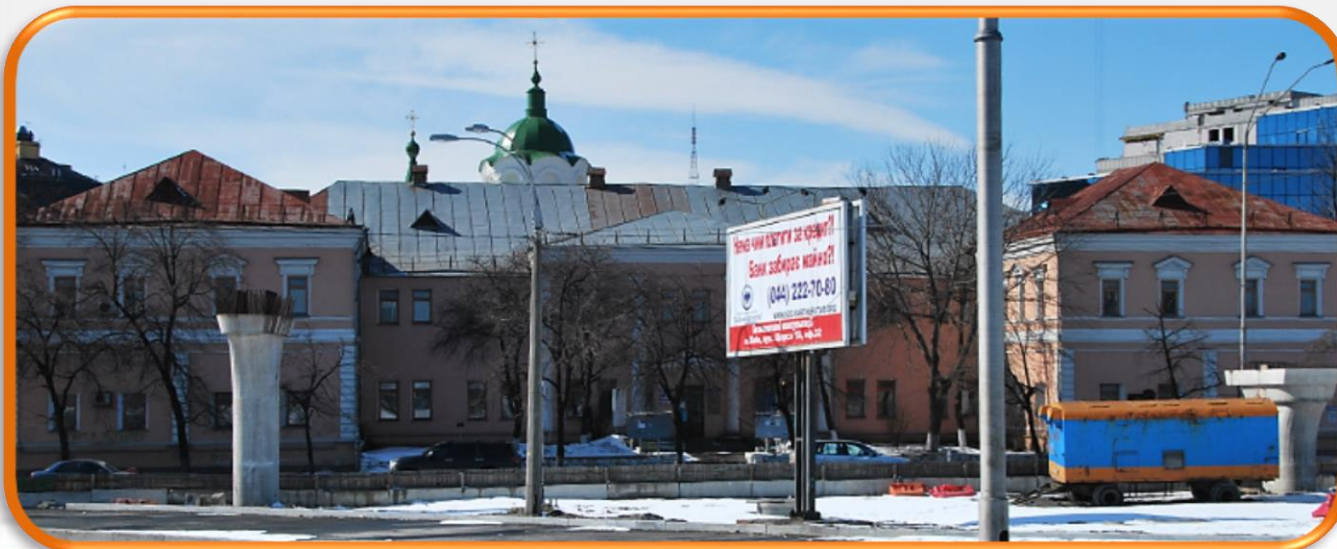

У МІСТІ КИЄВІ ПО ВУЛИЦІ НАБЕРЕЖНО-ХРЕЩАТИЦЬКІЙ, 31 НА БУДИНКУ, ДЕ ПРОЖИВАВ Г.-А., ВСТАНОВЛЕНО ПАМ'ЯТНУ ТАБЛИЧКУ З БАРЕЛ'ЄФОМ МИТЦЯ. ОСОБЛИВО ШАНУЮТЬ Г.-А. ЗЕМЛЯКИ.

В 1966 У М. ГОРОДИЩІ ЧЕРКАСЬКОЇ, ОБЛАСТІ З ІНІЦІАТИВИ Г. КОВАЛЯ – НАЩАДКА ВИДАТНОГО ОПЕРНОГО СПІВАКА, КОМПОЗИТОРА, ДРАМАТИЧНОГО АКТОРА, ТА ДРАМАТУРГА – ВІДКРИТО МУЗЕЙ ГУЛАКА-АРТЕМОВСЬКОГО. З 1968 Р. – МУЗЕЙ СТАВ НАРОДНИМ

В ПАМ'ЯТІ НАЩАДКІВ

Фрагмент експозиції

В ПАМ'ЯТІ НАЩАДКІВ

ОСНОВНИМИ ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЮ Є ЕКСПОЗИЦІЇ, ВИСТАВКИ, ЛЕКЦІЇ, ЕКСКУРСІЇ. У ФОНДАХ - 261 ЕКСПОНАТ.

МУЗЕЙНІ ПРАЦІВНИКИ ПРОВОДЯТЬ ТАКОЖ ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРИ З НАГОДИ ЖИТТЄВИХ І ТВОРЧИХ ДАТ ГУЛАКІВ-АРТЕМОВСЬКИХ, МУЗЕЙНІ ГОСТИНИ, ПРИСВЯЧЕНІ ЇХНІЙ ТВОРЧОСТІ.

В МІСТІ ЧЕРКАСИ МУЗИЧНЕ УЧИЛИЩЕ НОСИТЬ ІМ'Я Г.-А.

В 1963 Р. , ДО 150-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ СПІВАКА, ВИПУСТИЛИ ЮВІЛЕЙНУ МАРКУ.

ПО ДНІПРУ ПЛАВАЄ ТЕПЛОХІД «ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ»